

МОНГОЛ УЛСЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН
ТУШААЛ

2023 оны 08 сарын 10 өдөр

Дугаар А/283

Улаанбаатар хот

Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд
үзүүлэх тусламж, үйлчилгээний журам, жагсаалт,
гүйцэтгэлийг үнэлэх шалгуур үзүүлэлтийг
шинэчлэн батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.4 хэсэг, Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2, 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.2 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд үзүүлэх тусламж, үйлчилгээний журам"-ыг нэгдүгээр, "Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд үзүүлэх тусламж, үйлчилгээний жагсаалт"-ыг хоёрдугаар, "Анхан шатны тусламж, үйлчилгээний гүйцэтгэлийг үнэлэх шалгуур үзүүлэлт"-ийг гуравдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Энэхүү тушаалыг хэрэгжүүлэхэд мэргэжил арга зүйн дэмжлэг үзүүлж ажиллахыг Бодлого төлөвлөлтийн газар (П.Оюунцэцэг), Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний газар (Д.Баярболд), Нийтийн эрүүл мэндийн газар (А.Өнөржаргал) - т тус тус даалгасугай.

3. Тушаалын хэрэгжилтийг зохион байгуулж ажиллахыг аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газрын дарга, Өрх сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн дарга, эрхлэгч нарт үүрэг болгосугай.

4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ дотоод аудитын газар (С.Төгсдэлгэр)-т даалгасугай.

5. Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 04 дүгээр сарын 04-ний өдрийн А/129, 2019 оны 02 дугаар сарын 04-ний өдрийн А/52 дугаар тушаалыг тус тус хүчингүйд тооцсугай.

С.ЧИНЗОРИГ

Эрүүл мэндийн сайдын 2023 оны 08
сарын 10 өдрийн 10 дугаар тушаалын
нэгдүгээр хавсралт

ӨРХ, СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВД ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ЖУРАМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- 1.1 Энэхүү журам нь хүн амын эрүүл мэндийн эрэлт хэрэгцээнд тулгуурлан төрөөс анхан шатлалын тусламж, үйлчилгээ болон үндсэн мэргэшлийн нэн шаардлагатай зарим тусламж, үйлчилгээг иргэнд тэгш, хүртээмжтэй, тасралтгүй, чанартай, цогц байдлаар үзүүлэх харилцааг зохицуулна.
- 1.2 Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь хүн амд нийгмийн эрүүл мэндийн болон эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ.
- 1.3 Энэхүү журмыг өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд ажиллаж буй эрүүл мэндийн ажилтнууд үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллана.
- 1.4 Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийг цаашид "Төв" гэнэ.

ХОЁР. ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ҮНДСЭН ЗАРЧИМ

- 2.1 Үйлчлүүлэгчийн эрхийг дээдэлсэн, тэдний эрүүл мэндийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн цогц тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх;
- 2.2 Тусламж, үйлчилгээ авахаар ирсэн хүн бүрд үйлчлэх;
- 2.3 Иргэд, олон нийтийн оролцоо, дэмжлэгт орчныг хангасан, иргэний сонголтыг хүндэтгэсэн "Хүн төвтэй тусламж, үйлчилгээ"-г үзүүлэх;
- 2.3 Нотолгоонд тулгуурласан тусламж үйлчилгээг үзүүлэх;
- 2.4 Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тэргүүлэх чиглэл болгох;
- 2.5 Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд бүх нийтийг хамруулан, хэнийг ч орхигдуулахгүй байх;
- 2.6 Иргэн бүрд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг жигд, хүртээмжтэй, чанартай, аюулгүй, чирэгдэлгүй, тасралтгүй үзүүлэх;

ГУРАВ. ӨРХ, СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЕРӨНХИЙ ЗОХИЦУУЛАЛТ

- 3.1 Төв нь стандартчиллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан тухайн эрүүл мэндийн байгууллагын бүтцийн стандартын шаардлага, тусгай зөвшөөрөлд үндэслэн энэхүү тушаалын хоёрдугаар хавсралтад заасан тусламж, үйлчилгээг иргэнд үзүүлнэ.
- 3.2 Төв нь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний холбогдох журам, тушаал, эмнэлзүйн заавар, стандартыг мөрдөн ажиллана.
- 3.3 Төв нь эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, эрүүл мэндийн ажилтныг ажиллах, ажлын байранд суралцах нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллана.

- 3.4 Төв нь эрүүл мэндийн ажилтны мэргэжлийн ёс зүйн хэм хэмжээг мөрдүүлэх, харилцаа, хандлагын доголдол гаргахаас сэргийлж, мэргэжил арга зүйгээр хангаж ажиллана.
- 3.5 Төв нь цахим бүртгэл, төрийн нэгдсэн цахим сүлжээнд холбогдох, зайн оношилгоо, мобайл болон дижитал технологийг ашиглан тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх нөхцөлийг бүрэн хангасан байна.
- 3.6 Төв нь хүн амын эрүүл мэндтэй холбоотой анхдагч өгөгдлийн мэдээллийн санг ашиглах, шинэчлэх, түүний хадгалалт, хамгаалалт, ашиглалтын зохих нөхцөлийг бүрдүүлэн холбогдох дүрэм журмын хүрээнд ажиллана.
- 3.7 Төв нь нутаг дэвсгэрийн нийт хүн амын бүртгэл судалгааг жил бүр шинэчлэн, иргэнийг эрүүл мэндийн бүлгээр ангилан, эрсдэлийг үнэлж, хяналт тогтоон, шаардлагатай тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ.
- 3.8 Жагсаалтад заасан тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх зорилгоор төвүүд зарим тусламж, үйлчилгээг хамтран үйлчлүүлэгч болон үйлчилгээ үзүүлэгчийн аюулгүй байдлыг хангах, стандартын шаардлагыг биелүүлэх зорилгоор зарим тусламж, үйлчилгээг тухайн үйлчилгээ үзүүлэх зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулан хэрэгжүүлж болно.
- 3.9 Харьяаллын болон бүртгэлтэй хүн амын эрүүл мэндийн байдал, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний үндсэн үйл ажиллагаанд жил бүр дүн шинжилгээ хийж, тулгамдаж байгаа асуудал, тухайн тусламж, үйлчилгээнээс орхигдож байгаа хүн амын бүлгийг тодорхойлон хүн амд үзүүлж байгаа тусламж, үйлчилгээний хүртээмж, чанар, аюулгүй байдлыг тасралтгүй сайжруулах төлөвлөгөө гарган хүрэх үр дүнг тодорхойлон хэрэгжүүлж ажиллана.
- 3.10 Төв нь харьяаллын болон бүртгэлтэй хүн амын амын эрүүл, сайн сайхан байдлыг бэхжүүлэхэд чиглэсэн олон талт үйл ажиллагааг хангах үүднээс засаг захиргааны холбогдох бусад нэгжүүдтэй хамтран ажиллаж, үр дүнг тооцож ажиллана.
- 3.11 Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал, гамшгийн үеийн бэлэн байдлыг хангах, авах төлөвлөгөө гаргах, бэлэн байдлаа хангах, нөөц бүрдүүлж хариу арга хэмжээ авч ажиллана.
- 3.12 Төв нь байгууллагын соёл, ажлын байрны эмх цэгц, орчны ээлтэй, тав тухтай байдлыг хангаж, ёс зүй, үйлчилгээний соёлыг нэвтрүүлж, угтах үйлчилгээтэй ажиллана.
- 3.13 Төвөөс иргэнийг лавлагаа шатлалын эмнэлэгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, байгууллагад илгээх журмыг баримтлан, цаг төвлөх, эргэн дуудах, хяналтад авах тогтолцоог нэвтрүүлэн, хэрэгжүүлнэ.
- 3.14 Эмнэлгийн анхан шатны болон яаралтай, түргэн тусламжийн үйлчилгээг үзүүлж, шаардлагатай бол дараагийн шатлалын эрүүл мэндийн байгууллагад шилжүүлнэ.
- 3.15 Лавлагаа шатлалын эмнэлгийн зөвлөмжийн дагуу үйлчлүүлэгчийн эмчилгээг үргэлжлүүлэн, хяналт тавьж ажиллана.
- 3.16 Шаардлагатай тохиолдолд лавлагаа шатлалын эмнэлгийн тусламж,

үйлчилгээ үзүүлэх яаралтай тусламжийн багийг дуудаж, газар дээр нь тусламж, үйлчилгээг хүргэх нөхцөлийг хангаж, хамтран ажиллана.

3.17 Үйлчлэх хүрээний хүн амын эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтэд сар, улирал бүр дүгнэлт хийж ажиллана.

3.18 Эмзүйн тусламж, үйлчилгээг Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын баталсан заавар, журмын дагуу гүйцэтгэнэ.

3.19 Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын баталсан зайлшгүй шаардлагатай ба яаралтай тусламжийн жагсаалтад заасан эмээр хангагдсан байна.

3.20 Улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн чанарын баталгаатай эм, эмнэлгийн хэрэгслээр хангах, эмийн зохистой хэрэглээг хэвшүүлэх, эмийн тун, үл нийцэл, гаж нөлөөг бүртгэх, мэдээлэх үйл ажиллагааг хангаж ажиллана.

3.21 Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангамж, нөөц, чанар, эмийн зохистой хэрэглээ, захиалга, зарцуулалтад төвийн дарга хяналт тавина.

3.22 Халдваргүйтгэл, ариутгал, хог хаягдлын талаар эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан тушаал, зааврыг мөрдөж ажиллана.

ДӨРӨВ. ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Тусламж, үйлчилгээний хүрээ

4.1. Төв нь тусламж, үйлчилгээндээ Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй стандарт технологи болон дүрэм, журам, зааврыг мөрдөж, энэхүү журмын хавсралтад заасан тусламж, үйлчилгээг дараах хүрээ, хэлбэрийн дагуу үзүүлнэ. Тусламж, үйлчилгээний хүрээ:

4.1.1. Эрүүл мэндийн байдалд үнэлгээ өгөх;

4.1.2. Оношлох;

4.1.3. Эмчлэх;

4.1.4. Сувилах;

4.1.5. Өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх;

4.1.6. Эрүүл мэндийн байдлыг хянах;

4.1.7. Эрүүл мэндийг дэмжих;

4.1.8. Сэргээн засах;

4.1.9. Хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээ

4.2. Тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх хэлбэр:

4.2.1. Гэрээр;

4.2.2. Өдрөөр;

4.2.3. Амбулаториор;

4.2.4. Хэвтэн эмчлүүлэх (Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд)

4.1.1. Эрүүл мэндийн байдалд үнэлгээ өгөх:

4.1.1.1. Хүүхэд/өсвөр үеийн эрүүл мэндийн үнэлгээ;

4.1.1.2. Насанд хүрэгчдийн эрүүл мэндийн үнэлгээ;

4.1.1.3. Ахмад настны эрүүл мэндийн үнэлгээ;

4.1.2. Оношлох:

- 4.1.2.1. Лабораторийн шинжилгээ;
- 4.1.2.2. Багажийн оношилгоо

4.1.3. Эмчлэх:

- 4.1.3.1. Өвчний учир үзлэг (ОУӨА-10)
- 4.1.3.2. Эмнэлгийн анхны тусламж, үйлчилгээ
  - 4.1.3.2.1. Осол гэмтэл;
  - 4.1.3.2.2. Амьсгалын тогтолцооны өвчин, эмгэг;
  - 4.1.3.2.3. Зүрх судас, цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин, эмгэг;
  - 4.1.3.2.4. Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн яаралтай тусламж үйлчилгээ;
  - 4.1.3.2.5. Хүүхдэд тохиолдох өвчин, эмгэг;
  - 4.1.3.2.6. Цус алдалт;
  - 4.1.3.2.7. Халдварт өвчин;
  - 4.1.3.2.8. Гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал үүссэн үеийн яаралтай тусламж үйлчилгээ;
  - 4.1.3.2.9. Бусад

4.1.4. Сувилах

- 4.1.4.1. Архаг явцтай, хүнд өвчтэй хүнийг урт хугацаанд сувилах тусламж, үйлчилгээ;
- 4.1.4.2. Гэрээр үзүүлэх сувилахуйн тусламж, үйлчилгээ;
- 4.1.4.3. Өдрөөр үзүүлэх сувилахуйн тусламж, үйлчилгээ

4.1.5. Өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх:

- 4.1.5.1. Дархлаажуулалтад хамруулах
  - 4.1.5.1.1. Товлолт дархлаажуулалт;
  - 4.1.5.1.2. Нөхөн дархлаажуулалт;
  - 4.1.5.1.3. Нэмэлт дархлаажуулалт;
  - 4.1.5.1.4. Тархвар судлалын заалтаар хийх дархлаажуулалт
- 4.1.5.2. Эрт илрүүлэг
  - 4.1.5.2.1. Халдварт бус өвчний эрт илрүүлэг
    - 4.1.5.2.1.1. Амны хөндийн эмгэг;
    - 4.1.5.2.1.2. Сэтгэц зан төрхийн эмгэг;
    - 4.1.5.2.1.3. Хоёрдугаар хэлбэрийн чихрийн шижин өвчин;
    - 4.1.5.2.1.4. Цусны даралт ихсэх өвчин;
    - 4.1.5.2.1.5. Дислипидеми өвчин;
    - 4.1.5.2.1.6. Хавдар
      - 4.1.5.2.1.6.1. Умайн хүзүүний хавдар;
      - 4.1.5.2.1.6.2. Элэгний хорт хавдар;
      - 4.1.5.2.1.6.3. Улаан хоолойн хорт хавдар;
      - 4.1.5.2.1.6.4. Ходоодны хорт хавдар;
      - 4.1.5.2.1.6.5. Бүдүүн, шулуун гэдэсний хорт хавдар;
      - 4.1.5.2.1.6.6. Хөхний хорт хавдар

- 4.1.3.1. Халдварт өвчний эрт илрүүлэг

- 4.1.3.1.1. Сүрьеэ;
- 4.1.3.1.2. БЗДХ/ ХДХВ/ ДОХ;
- 4.1.3.1.3. Гепатит В;
- 4.1.3.1.4. Гепатит С;

4.1.3.2. Эрүүл мэндийн байдлыг хянах

- 4.1.3.2.1. Зүрх судасны өвчин;
- 4.1.3.2.2. Хоёрдугаар хэлбэрийн чихрийн шижин өвчин;
- 4.1.3.2.3. Цусны даралт ихсэх өвчин;
- 4.1.3.2.4. Дислипидеми өвчин;
- 4.1.3.2.5. Сүрьеэ өвчин;
- 4.1.3.2.6. Төрсний дараах эхийн хяналт;
- 4.1.3.2.7. Ахмад настны хяналт;
- 4.1.3.2.8. Нярайн хяналт;
- 4.1.3.2.9. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хяналт;
- 4.1.3.2.10. Лавлагаа шатлалын эмнэлгээс 13Б маягтаар илгээсэн үйлчлүүлэгчийн хяналт

4.1.4. Эрүүл мэндийг дэмжих

4.1.4.1. Хувь хүнд чиглэсэн зөвлөмж:

- 4.1.4.1.1. Жирэмслэлт, төрөлт, төрсний дараах үе;
- 4.1.4.1.2. Гэр бүл төлөвлөлт, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, жирэмслэлтээс сэргийлэх арга;
- 4.1.4.1.3. Хүүхэд, нярайн асаргаа;
- 4.1.4.1.4. Эрүүл хооллолт;
- 4.1.4.1.5. Дасгал хөдөлгөөн хийх;
- 4.1.4.1.6. Тамхинаас гарах зөвлөгөө;
- 4.1.4.1.7. Архи, донтолтоос сэргийлэх зөвлөгөө;
- 4.1.4.1.8. Сэтгэцийн эрүүл мэнд;

4.1.4.2. Олон нийтийг хамруулсан эрүүл мэндийг дэмжих арга хэмжээ

4.1.5. Сэргээн засах

- 4.1.5.1. Яс булчингийн тогтолцооны сэргээн засах;
- 4.1.5.2. Мэдрэлийн тогтолцооны сэргээн засах;
- 4.1.5.3. Зүрх судасны тогтолцооны сэргээн засах;
- 4.1.5.4. Амьсгалын тогтолцооны сэргээн засах;
- 4.1.5.5. Туслах хэрэгсэл, төхөөрөмжийн тохируулга ашиглан хийх сэргээн засах;
- 4.1.5.6. Цахилгаан эмчилгээ

4.1.6. Хөнгөөчлөх тусламж үйлчилгээ:

ТАВ. СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВД ҮЗҮҮЛЭХ ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

5.1. Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь яаралтай тусламжийн нэгж, багийн эмчийн салбар байгуулах, өөрчлөн зохион байгуулах асуудлыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан журмын дагуу зохион байгуулна.

5.2. Түргэн тусламжийн үйлчилгээг Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан журам, зааврын дагуу үзүүлнэ.

5.3. Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээг Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан журам, зааврын дагуу үзүүлнэ.

5.4. Стандартын шаардлага хангасан, тоног төхөөрөмжтэй, мэргэшсэн эмчтэй сумын эрүүл мэндийн төвд яаралтай мэс засал, шүд, амны хөндий, эх барихын тусламж, үйлчилгээг Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан журам, зааврын дагуу үзүүлнэ.

5.5. Цус, цусан бүтээгдэхүүний үйлчилгээ

5.5.1. Цус, цусан бүтээгдэхүүний аюулгүй байдал, цус сэлбэх шаардлага гарсан үед бэлэн байдлыг хангах үүрэг, хариуцлагыг сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн дарга хүлээнэ.

5.5.2. Төв нь нийт хүн амынхаа нэг хүртэлх хувьтай тэнцэх цусны донорыг элсүүлэн бэлтгэж, тогтмол шинжилгээнд хамруулж, эрүүл, аюулгүй цусны бэлэн байдлыг хангана.

5.5.3. Яаралтай цус сэлбэх (төрөх, осол гэмтэл, мэс засал) тохиолдолд бүхэл цус цуглуулж, батлагдсан стандарт, дүрэм, журам, зааврыг мөрдөж, эмчилгээнд хэрэглэнэ.

5.5.4. Цус цуглуулж эмчилгээнд хэрэглэсэн тохиолдол бүрд донороос шинжилгээний сорьцыг авч, аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн лабораторит илгээн халдвар илрүүлэх нэмэлт шинжилгээг энзим иммун болон химолюминесценцийн аргаар хийлгүүлэн хариуг авч донорын картанд хавсаргана.

5.5.5. Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн нь цусны донор сонгох, эрүүл мэндийн үзлэг хийх, цус цуглуулах, цусны бүлгүүд тодорхойлох, цус сэлбэлтээр дамждаг халдвар илрүүлэх шинжилгээ хийх, цус сэлбэх аюулгүй ажиллагааг хангах аргачлалд сургагдсан, ур чадвар эзэмшсэн байна.

ЗУРГАА. ХЯНАЛТ ҮНЭЛГЭЭ

6.1. Анхан шатлалын тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгч эрүүл мэндийн байгууллагын үйл ажиллагааг үнэлэхдээ эрүүл мэндийн салбарын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журмыг баримтлах бөгөөд үнэлгээнд дараах үзүүлэлт, мэдээлэл, үнэлгээний дүнг тусгана. Үүнд:

6.1.1. Энэхүү журмын гуравдугаар хавсралтад заасан анхан шатлалын тусламж, үйлчилгээний гүйцэтгэлийг үнэлэх шалгуур үзүүлэлт;

6.1.2. Мэдээллийн ил тод байдал, үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжийг Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн opendata.1313.mn цахим хуудсанд байршуулсан мэдээлэл;

6.1.3. Дэмжлэгт хяналт, үнэлгээ, шийдвэрийн хэрэгжилтийг үнэлгээний дүн.

6.2. Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар үнэлж дүгнэлтийг жил бүрийн 6 дугаар сарын 5, 12 дугаар сарын 5-ны өдрийн дотор гарган Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн асуудал хариуцсан нэгжид хүргүүлнэ.

Эрүүл мэндийн сайдын 2023 оны 08 сарын 10 өдрийн 1255 дугаар тушаалын хавсралт

ӨРХ, СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВД ҮЗҮҮЛЭХ ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЖАГСААЛТ

НЭГ. ӨРХ, СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВД ҮЗҮҮЛЭХ ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЖАГСААЛТ

Тусламж, үйлчилгээ хүрээ	Тусламж, үйлчилгээний жагсаалт	ICD10-1	Хийгдэх үйлдлийн жагсаалт	Насны болон хамаарах хүн амын бүлэг	Давтамж	ӨЭМТ	СЭМТ	Тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх хэлбэр	
								Амбулаторноор	Гэрээд
Эрүүл мэндийн байдалд үнэлгээ өгөх	Биеийн ерөнхий үнэлгээ	Z00.0, Z00.1, Z00.2, Z00.3	Асуумж авах, жин, өндөр, толгой, бүсэлхийн тойрог хэмжих, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх	Бүх нас	Жилд 1 удаа	✓	✓	✓	✓
	Хүүхдийн хөгжлийн үнэлгээ	Z00.1, Z00.2	Хүүхдийн хөгжлийн асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх	9 сар, 18 сар, 36 сар, 48 сар, 60 сар	Товлосон хугацаанд 1 удаа	✓	✓	✓	✓
	Өсвөр үеийнхний өсөлт хөгжлийн үнэлгээ	Z00.3	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх	10 - 17 нас	Жилд 1 удаа	✓	✓	✓

Ахмад настны үнэлгээ	Z00.0	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх	60 ба түүнээс дээш настай эрэгтэй, 55 ба түүнээс дээш настай эмэгтэй	Жилд 1 удаа	✓
Хувь хүний эрсдэлт хүчин зүйлсийн үнэлгээ	Z00.0	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх	18+ нас	Жилд 1 удаа	✓
Амны хөндийн эмгэгийн илрүүлэг	Z13.8	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	18 сартайгаас 2, 3, 5, 12, 15 настайд	Тухайн насанд 1 удаа	✓
Сэтгэц, зан төрхийн эмгэгийн илрүүлэг	Z13.3	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	18 сар, 3, 6, 14 насанд 21 нас, 45 нас, 60 нас	Тухайн насанд 1 удаа	✓
Хоёрдугаар хэлбэрийн чихрийн шижин өвчний илрүүлэг	Z13.1	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, хяналтанд бүртгэх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	31+ нас	Тухайн насанд 1 удаа	✓
Цусны даралт ихсэх өвчний илрүүлэг	Z13.6	Асуумж авах, даралт хэмжих, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, хяналтанд бүртгэх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	18+ нас	3 жилд 1 удаа	✓
Дислипидемия өвчний илрүүлэг	Z13.8	Асуумж авах, оношилгоо, шинжилгээ хийх эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, хяналтанд бүртгэх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	40+ нас	3 жилд 1 удаа	✓

Харгалсаарт бус өвчний эрт илрүүлэг

	Хөхний хавдрын илрүүлэг	Z12.3	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	30 - 60 насны эмэгтэйчүүд	Тухайн насны эмэгтэйчүүдэд 2 жилд 1 удаа	
Зүрх судасны өвчний эрсдэлийн үнэлгээ	Z13.6	Асуумж авах, даралт хэмжих, оношилгоо, шинжилгээ хийх эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, хяналтанд бүртгэх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	40+ нас	3 жилд 1 удаа		
Сүрьеэ өвчний илрүүлэг	Z11.1	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, хяналтанд бүртгэх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	6+ нас	6-18 хүртлэх насанд 2 жилд 1 удаа, 18-аас дээш насанд жилд 1 удаа		
БЗХӨ-ын илрүүлэг	Z11.3	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	18 - 45 нас	Жилд 1 удаа		
ДОХ-ын илрүүлэг	Z11.4	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	18 - 45 нас	Жилд 1 удаа		
В гепатитын илрүүлэг	Z11.5	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	18 + нас	18-аас дээш насанд жилд 1 удаа /Гепатит В илрүүлэх хурдавчилсан сорил асуумжаар/		
С гепатитын илрүүлэг	Z11.5	Асуумж авах, эмчийн үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх	18 + нас	18-аас дээш насанд жилд 1 удаа		

Халдварт өвчний эрт илрүүлэг

			Тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлэх							
Халдварт бус өвчний эрт илрүүлэг	Умайн хүзүүний хавдрын илрүүлэг	Z12.4	Дуудах, умайн хүзүүний эсийн шинжилгээ хийх, лавлагаа шатлалд илгээх, эргэж бүртгэх	30-60 насны эмэгтэйчүүд	3 жилд 1	✓	✓	✓		
	Элэгний хорт хавдрын эрт илрүүлэг	Z12.9	Дуудах, лавлагаа шатлалд эргэж бүртгэх	Эрсдэлт бүлэг: В,С вирус хепатитын халдвар тээгчид	хагас жилд 1	✓	✓	✓		
	Улаан хоолойн хорт хавдрын эрт илрүүлэг	Z12.9	Дуудах, лавлагаа шатлалд дуран оношилгоонд илгээх, эргэж бүртгэх	Дуудах, лавлагаа шатлалд дуран оношилгоонд илгээх, эргэж бүртгэх	40<	Жилд 1 удаа	✓	✓	✓	
	Ходоодны хорт хавдрын эрт илрүүлэг	Z12.0	Дуудах, лавлагаа шатлалд дуран оношилгоонд илгээх, эргэж бүртгэх	Дуудах, лавлагаа шатлалд дуран оношилгоонд илгээх, эргэж бүртгэх	40<	Жилд 1 удаа	✓	✓	✓	
	Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын эрт илрүүлэг	Z12.1	Дуудах, лавлагаа шатлалд дуран оношилгоонд илгээх, эргэж бүртгэх	Дуудах, лавлагаа шатлалд дуран оношилгоонд илгээх, эргэж бүртгэх	50<	5 жилд 1	✓	✓	✓	
Эрүүл мэндийг хянах	Хоёрдугаар хэлбэрийн чихрийн шижин өвчний хяналт	Z09.8 давхар кодлол E11	Өвчтөнийг дуудах, оношилгоо шинжилгээ хийх, БЖИ үзэх, эмчийн үзлэг хийх, амьдралын хэв маягийг өөрчлөх зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд эмийн жор бичих, дараагийн үзлэгийн тов тогтоох, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд илгээх, лавлагаа шатлалаас хяналтанд авах	Онош батлагдсан бүх хүн	Жилд 4<	✓	✓	✓		
	Дислипидемия өвчний хяналт	Z09.8 давхар кодлол E78	Өвчтөнийг дуудах, цусны даралт хянах, үзлэг, оношилгоо хийх, амьдралын хэв маягийг өөрчлөх зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд эмийн жор бичих, дараагийн үзлэгийн тов тогтоох,	Онош батлагдсан бүх хүн	Жилд 4<	✓	✓	✓	✓	

	Нярайн хяналт	Z00.1	Нярайг дуудах/гэрт очих, үзлэг хийх, эхэд зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд эмийн жор бичих, дараагийн үзлэгийн тов тогтоох, шаардлагатай тохиолдолд лавлагаа шатлалруу илгээх, лавлагаа шатлалаас хяналтандаа авах	Төрснөөс хойш 2 сарын дотор	Товлолын дагуу 4 удаа, шаардлагатай тохиолдолд нэмэлтээр	✓	✓	✓	✓	✓
	Ахмад настны хяналт	Z10.1	Үе мөчний үзлэг, хараа шалгах, сонсгол шалгах, зөвлөгөө өгөх	55/60 <	2 жилд 1 удаа	✓	✓	✓	✓	✓
	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хяналт	Z73.6	Үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, нийгмийн халамжид хамруулах	бүх нас	Жилд 1 удаа	✓	✓	✓	✓	✓
	Бусад хяналт /13Б/	Z09.8 давхар кодлол A00- Y98	Өвчтөнийг дуудах, үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай тохиолдолд эмийн жор бичих, дараагийн үзлэгийн тов тогтоох, лавлагаа шатлал руу илгээх, лавлагаа шатлалаас хяналтандаа авах	Лавлагаа шатны ЭМБ-аас анхан шатны ЭМБ-ын хяналтанд илгээсэн хүн	Эмчилгээний горимын дагуу	✓	✓	✓	✓	✓
Эрүүл мэндийг дэмжих	Нярай хүүхдийн асаргааны зөвлөмж	Z71.9	Эрүүл мэндийг дэмжих зөвлөгөө өгөх	2 сар хүртэл	Товлолын дагуу 4 удаа, шаардлагатай тохиолдолд нэмэлтээр	✓	✓	✓	✓	✓
	Жирэмслэлт, төрөлт, төрсний дараах үеийн зөвлөмж	Z71.9	Эрүүл мэндийг дэмжих зөвлөгөө өгөх	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр	✓	✓	✓	✓	✓
	Гэр бүл төлөвлөлт/жирэмслэлтээс сэргийлэх зөвлөмж	Z30.0	Эрүүл мэндийг дэмжих зөвлөгөө өгөх	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр	✓	✓	✓	✓	✓
	Эрүүл хооллолтын зөвлөмж	Z72.4	Эрүүл мэндийг дэмжих зөвлөгөө өгөх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓	✓	✓
	Дасгал хөдөлгөөн хийх зөвлөмж	Z72.3	Эрүүл мэндийг дэмжих зөвлөгөө өгөх	Бүх нас	Тухай бүр	Тухай бүр	✓	✓	✓	✓

	Тамхинаас гарах зөвлөмж	Z72.0	Эрүүл мэндийг дэмжих зөвлөгөө өгөх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
	Архины хэрэглээг бууруулах зөвлөмж	Z72.1	Эрүүл мэндийг дэмжих зөвлөгөө өгөх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
	Донтолтоос сэргийлэх зөвлөмж	Z72.2	Эрүүл мэндийг дэмжих зөвлөгөө өгөх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн ерөнхий зөвлөмж	Z73	Эрүүл мэндийг дэмжих зөвлөгөө өгөх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
	Нийтийг хамарсан нийгмийн эрүүл мэндийн арга хэмжээ		Нийтийг хамарсан нийгмийн эрүүл мэндийн арга хэмжээ зохион байгуулах	Бүх нас	Аймаг, нийслэлийн ЭМГ-тай зөвшилцсөнөөр	✓	✓	✓
	Товлолт дархлаажуулалт	Z23.2, Z24.6, Z24.0, Z27.8, Z27.4, Z27.8, Z24.6	Сүрьеэ, В гепатит, Халдварт саа, Сахуу, хөхүүл ханиад, татран, В гепатит, хемофилюс инфлюэнза /тавт вакцин/, Улаан бурхан, гахайн хавдар, улаанууд, Сахуу, татран /хоёрт вакцин/, А гепатит	Төрснөөс хойш 24 цагийн дотор, 2 сар, 3 сар, 4 сар, 9 сар, 2 нас, 7 нас, 15 нас, 1 нас 2 сар, 2 нас	Товлолын дагуу тухайн насанд	✓	✓	✓
	Нөхөн дархлаажуулалтын нэр	Z26.8	Дуудах, үзлэг хийх, дархлаажуулалт хийх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
	Нэмэлт дархлаажуулалтын нэр	Z26.8	Дуудах, үзлэг хийх, дархлаажуулалт хийх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
	Тархвар судлалын заалтаар хийх дархлаажуулалтын нэр	Z26.8	Халдварт саа, улаанбурхан, сахуу, хөхүүл ханиад, улаанбурхан, гэдэсний балнад, боом	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
	Яс булчингийн системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Дээд, доод мөч, их бие, нурууны дасгал (үений хөдөлгөөн, чангалах, сунгах, далайцын энгийн дасгал)	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	✓

Өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх

Сэргээн засах

Яс булчингийн системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Дарагдлын шарх үүсэхээс сэргийлж байрлал солих аргачлалд сургах	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Яс булчингийн системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Тэргэнцэр ашиглах аргачлалд сургах	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Яс булчингийн системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Дээд мөчдийн үйл ажиллагааны үйл ажиллагааны хөдөлгөөн засал	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Зүрх судасны системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Зүрх судасны эмгэгийн сэргээн засал	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Зүрх судасны системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Амьсгалын үйл ажиллагааг сайжруулах дасгал, жишээлбэл цэр гадагшуулах аргачлалд сургах	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Мэдрэлийн системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Залгих үйл ажиллагааг сэргээх дасгал	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Мэдрэлийн системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Хэл засал, харилцааны аргачлалд сургах; Дохионы хэл эсхүл бусад харилцах аргуудыг заах	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Мэдрэлийн системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Танин мэдэхүйн үйл ажиллагааг сэргээх энгийн дасгал	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Мэдрэлийн системийн сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Хүүхдийн танин мэдэхүйн үйл ажиллагааг сэргээх дасгал	0-5	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Туслах хэрэгсэл, төхөөрөмжийн тохируулга, сэргээн засах	Z51.8 давхар кодлол	Харааны алдагдлын үед туслах хэрэгслийг ашиглах аргачлалд сургах	0-100	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	

Өдрийн эмийн эмчилгээ	(B00-B09)	Тууралтат халдварт өвчнүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	(A00-A09)	Гэдэсний халдварт өвчнүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	(B18)	Элэгний вирусын халдвар В, С	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	(A15-A19)	Сурьез өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	(A50-A64)	Бэлгийн замаар дамжих халдвар	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	(A20-A28)	Зоонозын шалтгаант халдварт өвчнүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	D53	Цус багадалт	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	E10	I хэв шинжийн чихрийн шижин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	E11	II хэв шинжийн чихрийн шижин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	E00-07	Бамбай булчирхайн эмгэг	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	E55	D аминдэмийн дутал	2 сараас 5 нас хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	F32	Сэтгэл гутрал	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	F41	Сэтгэл түгшил	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	F51	Нойргүйдэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓

Өдрийн эмийн эмчилгээ	F48	Архаг ядаргаа	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	F60	Тайлбарлаж боломгүй бие махбодийн зовиур шаналгаа	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	F10	Архины шалтгаант сэтгэцийн болон зан төрхийн эмгэгүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	F17	Тамхины шалтгаант сэтгэцийн болон зан төрхийн эмгэгүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	F19	Хар тамхины шалтгаант сэтгэцийн болон зан төрхийн эмгэгүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	F53.0	Төрсний дараах үеийн сэтгэл гутрал	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	G44	Толгой өвдөлтийн хамшинж	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	G45	Тархины цусны эргэлтийн хямрал	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	G41	Цочмог таталт	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	G40	Эпилепси	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	G47	Нойрны хямрал	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	G80	Хүүхдийн тархины саа	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	G81	Талсаажил [хемиплеги]	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	G82	Ижсаа ба дөрвөлсөө	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	

Өдрийн эмийн эмчилгээ	G83	Саажилтын бусад хамшинж	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	G50	Гурвалсан мэдрэлийн үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	H10	Нүдний салстын хурц үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	H01	Зовхины ба дайврын эмгэгүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	H60	Гадна чихний үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	H66	Дунд чихний үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	H92	Чихний өвдөлт ба булаг	2 сараас 5 нас хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	I10	Артерийн даралт ихсэх өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	I25	Зүрхний ишеми өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	I50	Зүрхний дутмагшил	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	I00	Зүрх гэмтээгээгүй хэрлэг	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	I01	Зүрх гэмтээсэн хэрлэг	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	I63	Тархины ишемиийн инфаркт	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	I69	Тархины судасны өвчний үлдэц	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓

Өдрийн эмийн эмчилгээ	J20	Гуурсан хоолойн үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	J12-J18	Уушгины үрэвсэлт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	J44	Уушгины архаг бөглөрөлтөт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	J46	Гуурсан хоолойн багтраа	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	J02	Залгиур хоолойн үрэвсэлт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	J03	Гүйлсэн булчирхайн үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	J31	Хамрын үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	J04	Төвөнх, цагаан мөгөөрсөн хоолойн өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	K12	Амны хөндийн үрэвсэлт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	K29	Ходоодны үрэвсэлт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	K52.9	Гэдэсний үрэвсэлт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	K70	Элэгний үрэвсэлт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	K74	Элэгний хатуурал	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓
Өдрийн эмийн эмчилгээ	K85	Нойр булчирхайн үрэвсэлт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓

Өдрийн эмийн эмчилгээ	K81	Цесний замын үрэвсэлт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	L30	Арьсны харшилт өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	L03	Нянгийн гаралтай өвчин	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	M00	Үений эмгэг, үрэвсэлт өвчнүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	M86	Ясны эмгэг, үрэвсэлт өвчнүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	M62	Булчингийн үрэвсэлт өвчнүүд	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	N30	Давсагны үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	N10	Бөөрний тэвшинцрийн үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	N00	Бөөрний түүдгэнцрийн үрэвсэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	N40	Түрүү булчирхайн томрол	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	O99	Жирэмсний цус багадалт	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	O23	Жирэмсэн үеийн шээс - бэлгийн замын халдвар	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	O24	Жирэмсэн үеийн чихрийн шижин	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	O91	Төрсний дараах үеийн хөхний үрэвсэл	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	

Өдрийн эмийн эмчилгээ	P57	Нярайн шарлалт	2 сар хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	P07	Дутуу гэлт болон ураг бага жинтэй төрснөөс улбаалсан өөр бүлэгт ангилаагүй эмгэг	2 сар хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	P92	Нярайн хооллолтын бэрхшээлтэй	2 сар хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	P78.3	Нярайн халдварт бус суулга	2 сар хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	P39.4	Нярайн арьсны халдвар	2 сар хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	R05	Ханиалга	2 сараас 5 нас хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	R50	Мэдэгдэх шалтгаангүй халууралт	2 сараас 5 нас хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	R64	Тураал	2 сараас 5 нас хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	R63.3	Тэжээх, хооллохын хүндрэл	2 сараас 5 нас хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	S05	Нүдний битүү ба илт гэмтэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	T26	Нүдний түлэгдэл	Бүх нас	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Өдрийн эмийн эмчилгээ	T78.4	Харшил	2 сараас 5 нас хүртэл	Тухай бүр 5 удаа	✓	✓	
Уламжлалт анагаах ухааны тусламж, үйлчилгээ	TMA00- TMU003	Үзлэг хийх, зөвлөгөө өгөх эсхүл өдрийн эмчилгээ хийх	Бүх нас	Тухай бүр, тухай бүр 5 удаа	✓	✓	✓

Эмнэлгийн анхны тусламж	(V98-V99)	Осол гэмтэл	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	(R00-R09)	Амьсгал, цусны эргэлтийн эмгэг	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	O00-O99	Төрөх, жирэмсний үеийн яаралтай тусламж, үйлчилгээ	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	O13-O15	Манас таталтын урьдал болон манас таталтын үе	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	O20.9, O67, O72	Жирэмсний хурц цус алдалт	Төрөх насны эмэгтэйчүүд	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	P00-P99	Хүүхдэд тохиолдох өвчин эмгэг	0-17	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	R58	Цус алдалт	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	Y24, Y28	Ил, далд шарх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	X59	Хугарал	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	S06	Тархины гэмтэл	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	Y19	Хордлого	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	(X10-X19)	Түлэгдэлт	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	W44	Гадны биет	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	X47	Угаартах	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	X31	Осголт, хөлдөлт	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	(X20-X29)	Амьганд хазуулах	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	(W65-W74)	Усанд унах	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	W87	Цахилгаанд цохиулах	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	W26, W34	Халуун, хүйтэн зэвсгийн гэмтэл	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓
Эмнэлгийн анхны тусламж	(W85-W99)	Дулааны цохилт	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓

Эмнэлгийн анхны тусламж	(Х30-Х39)	Гамшгийн үеийн яаралтай тусламж үйлчилгээнүүд	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
Сувилахуйн тусламж, үйлчилгээ		Сувилахуйн тусламж үзүүлэх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
Хөнгөвчлөх тусламж, үйлчилгээ	Z51.5	Хөнгөвчлөх тусламж үзүүлэх	Бүх нас	Тухай бүр	✓	✓	✓
Яаралтай тусламжийн ОХБ	Яаралтай тусламжийн онош	Дуудлага авах, яаралтай тусламж үзүүлэх	Бүх нас	Тухай бүр	✓		
Түргэн тусламжийн ОХБ	Түргэн тусламжийн онош	Дуудлага авах, тусламж үзүүлэх	Бүх нас	Тухай бүр	✓		

*** Эрүүл мэндийн даатгалын Үндэсний зөвлөлийн баталсан "ЖАГСААЛТ, ТӨЛБӨРИЙН ХЭМЖЭЭ, ТӨЛБӨРИЙН АРГА, ЖУРАМ ШИНЭЦЛЭН БАТЛАХ ТУХАЙ" тогтоолд заасан сум тосгоны эрүүл мэндийн төвд хамаарах оношийн хамааралт бүлгийн дагуу хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ.

ХОЁР: ОНОШИЛГОО, ШИНЖИЛГЭЭ

№	Оношилгоо, шинжилгээний нэр төрөл	Тавигдах шаардлага
Түргэвчилсэн аргын оношилгоо		
1.	Хеликбактери илрүүлэх	Оношлуур эрүүл мэндийн байгууллагад ашиглах зориулалттай, цомог оношлуурт өөрөөсөө автоматаар соролтоо тааруулсан лийетк дагалдсан байх, IVД (in vitro) оношилгооны гэрчилгээтэй байх), чанарын гэрчилгээтэй байх
2.	Цусны сахар илрүүлэх	
3.	Холестрин илрүүлэх	
4.	Жирэмсэн илрүүлэх	
5.	Тэмбүү илрүүлэх	
6.	Суулгалтат халдварыг илрүүлэх	
7.	Амьсгалын замын халдварыг илрүүлэх	
8.	Стафилококк илрүүлэх	
9.	Стрептококк илрүүлэх	
10.	Тропонин	
11.	Томуу А,В,РСВ халдвар илрүүлэх	
12.	Сүрьеэгийн эсрэгбиеийн шинжилгээ (anti TB cassette)	
13.	ХДХВ-ийн халдвар илрүүлэх (HIV combitest)	
14.	Хүний папилома вирус (HPV) тодорхойлох хурдавчилсан аргын шинжилгээ	
15.	HBV илрүүлэх	
16.	HCV илрүүлэх	
17.	Иммунгематологийн аглютинацийн аргын тест	
18.	Иммунологийн түргэвчилсэн шинжилгээ	
Иммуно гематологийн шинжилгээ		
19.	Сөрөг Резус Д баталгаажуулах	

20.	Цусны бүлэг тодорхойлох	Оношлуур эрүүл мэндийн байгуулагад ашиглах зориулалттай, цомог оношлуурт өөрөөсөө автоматаар соролтоо тааруулсан пипетк дагалдсан байх, IVD (in vitro оношилгооны гэрчилгээтэй байх), чанарын гэрчилгээтэй байх
21.	Цусны резус бүлэг тодорхойлох (Rh фактор)	
Гематологийн шинжилгээ		
22.	УЭТХ (СОЭ)	
23.	Цусны ерөнхий шинжилгээ	
Биохимийн шинжилгээ		
24.	АЛАТ	Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь сургагдсан хүний нөөц, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан, чанарын гадаад үнэлгээнд амжилттай хамрагдсан тохиолдолд дараах шинжилгээг хийж болно.
25.	Альбумин	
26.	Амилаза	
27.	Антистрептолизин O тест (ASLO /ASO) (тоогоор)	
28.	АСАТ	
29.	Бага нягтралтай липопротейн	
30.	Их нягтралтай липопротейн	
31.	Билирубин нийт	
32.	Билирубин шууд	
33.	Билирубин шууд бус	
34.	Нийт уураг	
35.	Липаза	
36.	Глюкоз	
37.	Глюкозжсон гемоглобин	
38.	Шээсний хүчил	

39.	Креатинин	
40.	Мочевин	
41.	Нийт холестерол	
42.	Триглицерид	
43.	Креатинин / сийвэнд болон шээсэнд/	
44.	Шүлтлэг фосфотаза	
45.	Холестерин	
46.	С урвалжит уураг (CRP) (тоогоор)	
47.	Гаммаглутамилтрансфераза (ГТТ)	
48.	ЛДГ Лактатдеги дрогеназа	
49.	Липопротейн А	
50.	Кали	
51.	Натри	
52.	Кальци	
53.	Магни	
54.	Фосфор	
55.	Хлор	
56.	Төмөр	
57.	Ревматоид фактор /RF/ (тоогоор)	
Эмнэлзүйн химийн шинжилгээ		
58.	Шээсний химийн шинжилгээ /гуузан оношлуураар/ - хэмжээ, хувийн жин, рН, уураг, улаан эм, нитрит, сахар, уробилиноген, цагаан эс, кетон	
59.	Шээсний тунадасны шинжилгээ /микроскопоор харах/	Техникчтэй бол
60.	Шээсний ерөнхий шинжилгээ	

Бүлэгнэлтийн шинжилгээ	
61.	Тромбины хугацаа
62.	Протромбины хугацаа/ INR
63.	Идэвхжүүлсэн тромбины хугацаа
64.	Фибриноген
Бусад	
65.	Үтрээний арчдасын шинжилгээ
66.	Умайн хзүүний эсийн шинжилгээ авах
67.	Шимэгч хорхойн өндөг илрүүлэх (Микросколоор харах)
68.	Өтгөнд далд цус тодорхойлох (Микросколоор харах)
	ПАП шинжилгээ

БАГАЖИЙН ОНОШИЛГОО, ШИНЖИЛГЭЭ

1.		Зүрхний цахилгаан бичлэг
2.	Багажийн шинжилгээ	Ургийн зүрхний цахилгаан бичлэг
3.	Дурангийн оношилгоо	Хатуу дуран (хамар, чих, арьс, вүүдийн ламл)
4.	Хэт авиан оношилгоо	Хэт авиа
5.	Нүдний эмгэгийн багажийн оношилгоо	Нүдний эмгэгийн багажийн оношилгоо (Харааны талбайн шинжилгээ, нүдний угийн фото зураг)
6.		Бүх төрлийн рентген оношилгоо 1 байрлал (Гавал, хамар, цээж, хүзүү, ууц, нуруу, ахар сүүл, сээр, дээд мөч, доод мөч, аарцаг, аденойд, дал, өвчүү, ухархай, хавирга, чих, эгэм, эрүү)
7.	Рентген оношилгоо	Бүх төрлийн рентген оношилгоо 2 байрлал (Гавал, хамар, цээж, хүзүү, ууц, нуруу, ахар сүүл, сээр, дээд мөч, доод мөч, аарцаг, аденойд, дал, өвчүү, ухархай, хавирга, чих, эгэм, эрүү)
8.		Рентген харалт (Цээж, хэвлий)

ГУРАВ.СУВИЛАХУЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

№	Сувилахуйн тусламж, үйлчилгээний жагсаалт	ӨЭМТ	СЭМТ	Тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх хэлбэр	
				Амбулаториор	Гэрээр
1.	Төрөхөд хөх бэлдэх зөвлөгөө өгөх	✓	✓	✓	
2.	Эхийн хөх арчлах	✓	✓	✓	✓
3.	Нярайн нүд, ам, хамар, хүй цэвэрлэх	✓	✓		✓
4.	Нярайг зөв хөхүүлэх зөвлөгөө өгөх	✓	✓		✓
5.	Нярайг өлгий бэлдэх, өлгийдөж сургах	✓	✓		✓
6.	Нярайн шарлалт хэмжих	✓	✓	✓	✓
7.	Амин үзүүлэлт үзэх /цусны даралт хэмжих, халуун үзэх, амьсгал тоолох, судасны цохилт тоолох/	✓	✓	✓	
8.	Биеийн жингийн индекс тодорхойлох	✓	✓	✓	
9.	Тарилга хийх /судас, булчин, арьсан дор, дусал/	✓	✓	✓	
10.	Шинжилгээний сорьц цуглуулах /цус, шээс, цэр гэх мэт/	✓	✓	✓	✓
11.	Бургуй тавих	✓	✓		✓
12.	Цэрийг механик аргаар гаргах	✓	✓	✓	✓
13.	Шээлгүүр тавих	✓	✓	✓	✓
14.	Гэдэсний хий гаргах гуурс тавих	✓	✓	✓	✓
15.	Угаалга хийх /нүд, чих, амны хөндий/	✓	✓	✓	
16.	Эм дусаах /нүд, чих, хоолой/	✓	✓	✓	

17.	Хүчилтөрөгч өгөх	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18.	Амьсгалын замыг чөлөөлж соруулах	✓	✓	✓	✓	✓	✓
19.	Гуурсны арчилгаа хийх /биед бэхлэх/	✓	✓	✓	✓	✓	✓
20.	Колостомийн уут солих, биед бэхлэх	✓	✓	✓	✓	✓	✓
21.	Боолт хийх /тосон боолт хийх, эм цацах, угаах/	✓	✓	✓	✓	✓	✓
22.	Халуун хүйтэн жин тавих	✓	✓	✓	✓	✓	✓
23.	Халуун хүйтэн бигнүүр тавих	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Эрүүл мэндийн сайдын 2023 оны 08 сарын 10 өдрийн 1/285 дугаар тушаалын гуравдугаар хавсралт

АНХАН ШАТЛАЛЫН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙГ ҮНЭЛЭХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН ЖАГСААЛТ

№	Шалгуур үзүүлэлт	Үзүүлэлт тооцох аргачлал	Хүрэх жишиг түвшин	Мэдээллийн эх сурвалж
1	Тавт вакцины 3 дахь тунгийн хамралтын хувь /ТВХХ/	$ТВХХ_{(хувь)} = \frac{ДХХ}{ДХЗХ} * 100$ <p>ДХХ-дархлаажуулалтанд хамрагдсан хүүхдийн тоо ДХЗТ-дархлаажуулалтанд хамрагдвал зохих хүүхдийн тоо</p>	95%, түүнээс дээш	ӨЭ-5А бүртгэлийн маягт ӨЭ-6А бүртгэлийн маягт Health.gov.mn
2	6 ба түүнээс дээш удаа жирэмсний хяналтад хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь /ЖХХ/	$ЖХХ_{(хувь)} = \frac{ЖХХЭ}{ТЭ} * 100$ <p>ЖХХЭ-жирэмсний хяналтанд хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн тоо (6, түүнээс дээш удаа) ТЭ-төрсөн эхийн тоо</p>	70%, түүнээс дээш	AM-14 бүртгэлийн маягт ЭМТ-501.1 сарын тайлан
3	Үйлчлэх хүрээний хүн амаас лавлагаа шатлалын эмнэлэгт илгээсэн хүний эзлэх хувь /ЛШЭИХХ/	$ЛШЭИХХ_{(хувь)} = \frac{ЛШЭИХ}{УХА} * 100$ <p>ЛШЭИХ-лавлагаа шатлалын эмнэлэгт илгээсэн хүний тоо УХА-үйлчлэх хүрээний хүн ам</p>	≤10%	AM-13 бүртгэлийн маягт
4	Нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь /УСҮ/	$УСҮ_{(хувь)} = \frac{УСҮ}{НҮ} * 100$ <p>УСҮ-урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн тоо НҮ-нийт үзлэгийн тоо</p>	30%, түүнээс дээш	AM-1а бүртгэлийн маягт ЭМТ-501.1 сарын тайлан
5	Нийт үзлэгт гэрийн эргэлтийн үзлэгийн эзлэх хувь /ГЭҮ/	$ГЭҮ_{(хувь)} = \frac{ГЭҮ}{НҮ} * 100$ <p>ГЭҮТ-гэрийн эргэлтийн үзлэгийн тоо</p>	30%, түүнээс дээш	AM-1а бүртгэлийн маягт ЭМТ-501.1 сарын тайлан

	НҮ-нийт үзлэгийн тоо		
6	Чихрийн шижин хэв шинж-2 өвчний эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан 35 ба түүнээс дээш насны хүн амын эзлэх хувь /ЭИҮХ/	$\text{ЭИҮХ}_{(хувь)} = \frac{\text{ЭИҮХХ}_{(35, \text{ түүнээс дээш нас})}}{\text{СХХА}_{(35, \text{ түүнээс дээш нас})}} * 100$ <p>ЭИҮХХТ- чихрийн шижин хэв шинж-2 өвчний эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан 35, түүнээс дээш насны хүний тоо СХХА – 35, түүнээс дээш насны суурин дундаж хүн ам, (жилийн)</p>	65%, түүнээс дээш ЭМТ-501.1 сарын тайлан
7	Хяналтад буй чихрийн шижинтэй хяналтандаа үзүүлсэн дундаж давтамж /ЧШӨХҮДДУ/	$\text{ЧШӨХҮДД}_{(тоо)} = \frac{\text{ЭҮ}}{\text{ХХА}}$ <p>ЭГ-эмчийн давтан үзлэг (онош:Е10-Е14) ХХА-хяналтад буй хүний тоо (онош:Е10-Е14)</p>	Сард 1 удаа АМ-11 бүртгэлийн маяг АМ-1а бүртгэлийн маяг
8	Артерийн даралт ихсэх өвчний эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан 18 ба түүнээс дээш насны хүн амын эзлэх хувь /ЭИҮХ/	$\text{ЭИҮХ}_{(хувь)} = \frac{\text{ЭИҮХХ}_{(18, \text{ түүнээс дээш нас})}}{\text{СХХА}_{(18, \text{ түүнээс дээш нас})}} * 100$ <p>ЭИҮХХ -Артерийн даралт ихсэх өвчний эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан 18, түүнээс дээш насны хүний тоо СХХА – 18, түүнээс дээш насны суурин дундаж хүн ам, (жилийн)</p>	65%, түүнээс дээш ЭМТ-501.1 сарын тайлан
9	Хяналтад буй артерийн даралт ихсэх өвчтэй өвчтөний хяналтандаа үзүүлсэн дундаж давтамж, /АДИӨХҮДДУ/	$\text{АДИӨХҮДД}_{(тоо)} = \frac{\text{ЭҮ давтан}}{\text{ХХА}}$ <p>ЭГ-эмчийн давтан үзлэг (онош:110-115) ХХ-хяналтад буй хүний тоо (онош:110-115)</p>	Сард 1 удаа АМ-11 бүртгэлийн маяг АМ-1а бүртгэлийн маяг
10	Умайн хүзүүний өмөнгийн эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан 30 ба түүнээс дээш насны эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь, /ЭИҮХ/	$\text{ЭИҮХ}_{(хувь)} = \frac{\text{ЭИҮХХТ}_{(30, \text{ түүнээс дээш нас})}}{\text{СХХА}_{(30, \text{ түүнээс дээш нас})}} * 100$ <p>ЭИҮХХ- умайн хүзүүний өмөнгийн эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан 30, түүнээс дээш насны эмэгтэйчүүдийн тоо СХХА – 30, түүнээс дээш насны суурин эмэгтэй дундаж хүн ам, (жилийн)</p>	65%, түүнээс дээш ЭМТ-501.1 сарын тайлан